

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Skrivelse från Statens Kärnkraftsinspektion om förslag till avgifter och säkerhetsbelopp för år 2002 enligt lagen (1992:1537) om finansiering av framtida utgifter för använt kärnbränsle m.m.

Tilläggsbeloppet

I skrivelse till regeringen om reaktorinnehavarnas förslag till säkerheter för år 2001 pekade Riksgäldskontoret på att nuvarande system är förenat med påtagliga brister för att säkerställa att tillräckliga belopp står till förfogande vid den framtida tidpunkt då utnyttjande av tilläggsbeloppet (säkerhetsbelopp II) kan krävas.

Det i 3 § första stycket 3. finansieringslagen angivna tilläggsbeloppet avser att täcka de fondbrister som kan uppstå på grund av oplanerade händelser (kostnadsfördyringar). Vid beräkning av tilläggsbeloppet skall ingå kostnader för mindre sannolika men inte orimliga händelser som leder till kostnadsfördyringar utöver de medel som har inbetalts till kärnavfallsfonden. Åtgärdsprogrammet för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle beräknas vara avslutat cirka år 2050, varpå säkerheterna för tilläggsbeloppen återlämnas. Säkerheterna skall här vara värdebeständiga under perioden efter det att kärnkraftverken tagits ur drift. Tidsperspektivet för säkerheterna motsvarande tilläggsbeloppet är således i storleksordningen 50 år.

I årets skrivelse har Statens Kärnkraftsinspektion (SKI) angivit att tilläggsbeloppet, odiskonterat, ska år 2010 fullt utbyggt uppgå till 9.250 miljoner kronor uppdelat på respektive kraftföretag. Motsvarande diskonterade tilläggsbelopp anges till 5.260 miljoner kronor år 2010. SKI anger i sin skrivelse att myndigheten inte tar ställning till huruvida det odiskonterade eller det diskonterade beloppet bör väljas för år 2002. Riksgäldskontoret konstaterar att det därmed finns en otydlighet rörande tilläggsbeloppets storlek (odiskonterat eller diskonterat) och vill göra gällande att ett klagande av vilket belopp som skall väljas är av största vikt.

Grundbeloppet

Även grundbeloppet (säkerhetsbelopp I) är förenat med vissa restriktioner för staten. I det fall en betalningsinställelse inträffar innan det beräknade erforderliga fondbeloppet är fullt uppbyggt kan det uppstå en situation i vilken staten kan få träda in om inte betalningarna tryggats på annat sätt. Detta aktualiserar att betalningarna skulle tryggas genom t.ex. försäkring.

SKI anger grundbeloppet (diskonterat) till 28.530 miljoner kronor. Fondbehållningen beräknas vara 25.680 miljoner kronor år 2002. Avsättningen till fonden är för år 2002 2.955 miljoner kronor fördelat på de olika kraftbolagen.

Alternativa säkerhetsformer

Riksgäldskontoret anser att borgen från ägarföretagen (kraftföretagen) avseende tilläggsbeloppet är en otillfredsställande säkerhetsform då utnyttjandet av säkerheten inte aktualiseras förrän långt fram i tiden.

Riksgäldskontoret har i ett flertal yttranden påpekat detta. Frågan har dessutom behandlats av Riksgäldskontoret i två särskilda rapporter där även alternativa säkerhetsformer har diskuterats. Dessa båda rapporter har remissbehandlats. I Riksgäldskontorets skrivelse i september 1998 angavs att skälen är starka för att kräva pant i fastighet eller medelsfondering om kraftföretagen inte presenterar en annan godtagbar lösning.

Kraftföretagen har emellertid avfärdat tanken på att ställa pant med hänvisning till de konsekvenser det får för deras upplåning. Vidare har kraftföretagen ställt sig negativa till att ta någon form av solidariskt kostnadsansvar. Riksgäldskontoret har försökt att få kraftföretagen att själva presentera förslag som skulle kunna vara acceptabla ur statens synvinkel. Hittills har dock inte några förslag till alternativa säkerhetsformer presenterats av kraftbolagen.

Riksgäldskontoret har tillsammans med försäkringsmäklare undersökt möjligheterna att trygga kraftföretagens borgensåtaganden med kreditförsäkringar. Statens Kärnkraftsinspektion liksom kraftbolagen har deltagit i diskussionsforum. Studien beräknas fördjupas inom ramen för den av regeringen aviserade utredningen. Ett förhållande som framkommit är att försäkringsbolagen har svårt att ta på sig längre försäkringstider (om än rullande) än 5-10 år, vilket innebär att staten även med en sådan modell kommer att få bära en icke oansenlig risk (mot avgift). Innebörden av detta är att försäkringsbolagen, vid en eventuell nedgång i kraftbranschen, kan välja att inte låta avtalen rulla vidare. I ett sådant fall står staten helt utan säkerhet.

Den av riksdagen fastlagda grundläggande principen är att kostnaderna för hanteringen av kärnkraftens restprodukter ska bäras av kärnkraftsproduktionen och inte skjutas över på kommande generationer. Ett eventuellt utnyttjande av medel ur tilläggsbeloppet kommer att inträffa vid en tidpunkt när produktionen av kärnkraft har upphört.

Riksgäldskontoret menar därför att regeringen omgående bör fastställa fondering som standard.

Av SKI:s skrivelse framgår att utöver den avstängda reaktorn i Barsebäck kommer under åren 2001 och 2002 ytterligare fem reaktorer att uppnå tjugofem års drifttid. Det är därför angeläget att en fondering av medel för tilläggsbeloppet påbörjas snarast så att de tillgångar som erfordras kan byggas upp under drifttiden.

Slutsats

Riksgäldskontoret föreslår att reaktorinnehavarna åläggs att fondera medel så att tilläggsbeloppet säkras. Det behöver därvid klargöras vilket belopp som skall utgöra tilläggsbelopp. Avsteg från fonderingsplikt gällande tilläggsbeloppet bör *endast* godtas för en ur statens synvinkel acceptabel alternativ säkerhetsform. Ansvaret för att finna en sådan godtagbar lösning bör som påpekats i Riksgäldskontorets skrivelse i mars i år åvila kraftbolagen.

Beslut i detta ärende har fattats av riksgäldsdirektören Thomas Franzén och Stina Levin, föredragande, i närvaro av avdelningschefen Per Anders Bergendahl.

Thomas Franzén

Stina Levin